

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
Кафедра здоров'я людини, реабілітології і спеціальної психології
Кафедра спеціальної педагогіки

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ТА ЗАХИСТУ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

*для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта»*

Харків 2020

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
Кафедра здоров'я людини, реабілітології і спеціальної психології
Кафедра спеціальної педагогіки

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ ТА ЗАХИСТУ
ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ**

*для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта»*

УДК 378. 22(072)

М. 54

Рецензенти:

Л. Рибалко доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди

О. Ільченко, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри корекційної освіти і спеціальної психології Харківської гуманітарно-педагогічної академії

*Рекомендовано до друку Вченою радою природничого факультету
Харківського національного педагогічного університету імені
Г.С. Сковороди (протокол № 2 від 23.09. 2020 р.)*

Методичні рекомендації до виконання та захисту випускної кваліфікаційної роботи для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта» / Укл. А. Галій, Н. Голуб, В. Коваленко, Л.Перетяга, Н. Сінопальнікова Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2020. – 54 с.

У методичних рекомендаціях розкриваються особливості науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня, міститься орієнтовний перелік тем кваліфікаційних робіт, а також представлено вимоги до написання, оформлення, рецензування, перевірки академічної доброчесності та захисту кваліфікаційних робіт.

Методичні рекомендації розроблено для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня, викладачів, наукових керівників випускної кваліфікаційної роботи за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта».

© Харківський національний
педагогічний університет імені
Г.С.Сковороди, 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. Загальна характеристика дослідницької роботи магістрантів	
1.1 Мета та завдання кваліфікаційної роботи	6
1.2 Права та обов'язки здобувача	7
РОЗДІЛ 2. Підготовчий етап	
2.1 Вибір теми	9
2.2 Призначення наукового керівника	10
2.3 Права та обов'язки наукового керівника	11
РОЗДІЛ 3. Робота над структурою та змістом наукового дослідження	
3.1 Вивчення літературних джерел та обробка інформації	12
3.2 Оформлення та структура кваліфікаційної роботи	12
3.3 Правила цитування та посилання на використані джерела	16
3.4 Академічна доброчесність	17
3.5 Основні вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи	18
РОЗДІЛ 4. Підготовка та захист випускної кваліфікаційної роботи	
4.1 Підготовка до захисту	29
4.2. Захист-презентація та критерії оцінювання випускної кваліфікаційної роботи	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	34
ДОДАТКИ	35

ВСТУП

Відповідно до Положення про організацію та проведення атестації (http://smc.hnpu.edu.ua/files/Polozhennya/15_Polozhennya_pro_organizatsiyu_atestatsii.pdf), атестація здобувачів за освітнім ступенем «магістр» здійснюється у формі захисту кваліфікаційної роботи.

Відповідно до «Положення про кваліфікаційну роботу здобувачів першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти ХНПУ імені Г.С.Сковороди» (http://smc.hnpu.edu.ua/files/Polozhennya/Kvalifikaciuna_robota.pdf) магістерська кваліфікаційна робота є самостійним дослідженням наукової проблеми, що виконується відповідно до навчального плану на завершальному етапі навчання за освітньою програмою певного освітнього рівня та передбачає:

а) систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх при вирішенні конкретних наукових завдань;

б) розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних з темою роботи.

Кваліфікаційна робота магістра передбачає проведення наукових досліджень (творчих розробок) із проблем певної галузі науки відповідно до спеціальності 016 «Спеціальна освіта». Державній екзаменаційній комісії обов'язково подаються матеріали, що характеризують наукову (творчу) і практичну цінність виконаної роботи – друковані статті, методичні розробки, творчі роботи тощо.

Виконання й захист кваліфікаційної роботи дозволяють визначити рівень теоретичної і практичної підготовки здобувача, перевірити його здатність бути дипломованим фахівцем із певної освітньої програми.

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ МАГІСТРАНТІВ

1.1 Мета та завдання кваліфікаційної роботи

Головною метою написання кваліфікаційної роботи є оволодіння здобувачами інтегрованою здатністю розв'язувати складні завдання й проблеми в певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення дослідницько-пошукових дій на основі засвоєних за весь період навчання інтегральної, загальних, спеціальних (фахових) компетентностей відповідно до вимог Стандартів вищої освіти та Національної рамки кваліфікацій.

Виконання кваліфікаційної роботи передбачає:

- поглиблення, систематизацію та закріплення отриманих за час навчання компетентностей здобувача;

- розвиток здатності обирати й аналізувати наукову або практичну проблему, робити висновки й узагальнення, застосовувати знання для вирішення конкретних наукових, виробничих та інших завдань, обґрунтовувати конкретні рекомендації, які можуть мати теоретичний і/або практичний характер;

- розвиток навичок самостійної роботи і творчого пошуку;

- оволодіння методикою наукових досліджень та експерименту відповідно до спеціальності;

- визначення рівня підготовленості випускника до майбутньої професійної діяльності, самовдосконалення і продовження навчання для здобуття наступного рівня вищої освіти.

У випускній кваліфікаційній роботі здобувачів другого (магістерського) рівнів вищої освіти розкривається сутність і актуальність проблеми, що розглядається, вказується ступінь її наукової дослідженості, обґрунтовуються елементи наукової новизни та практична значущість. Проблема розглядається всебічно на основі аналізу літератури, наукових джерел, вивчених фактів і явищ, даних експерименту та ін.

Випускна кваліфікаційна робота повинна:

- виявити рівень спеціальної підготовки здобувача, що має відповідати кваліфікаційним вимогам обраної освітньої програми спеціальності, та здатність і вміння здобувача застосовувати отримані знання з фахових дисциплін для вирішення практичних завдань на основі використання емпіричних і теоретичних методів дослідження;

- базуватись на застосуванні прогресивних методів досліджень;

- містити обґрунтування актуальності теми, її теоретичної та практичної цінності;

- засвідчувати самостійність і системність підходу здобувача під час виконання дослідження з конкретної проблеми;

- демонструвати обізнаність здобувача з науковою літературою теми дослідження;

- містити аналіз різних поглядів з посиланнями на джерела (у вигляді посилань або цитувань) і обов'язкове формулювання аргументованої авторської

позиції щодо поставлених у роботі дискусійних питань;

- повністю розкривати тему дослідження, містити аргументоване обґрунтування висновків і пропозицій, що становлять наукову та практичну цінність.

Підготовка й захист випускної кваліфікаційної передбачає певну етапність, а саме:

- вибір теми та схвалення її кафедрою, затвердження вченою радою факультету про що видається відповідний наказ по факультету;

- формування спільно з науковим керівником *завдань і календарного графіка* виконання роботи (Додаток Ж);

- складання робочого плану випускної кваліфікаційної роботи;

- підбір та аналіз джерел;

- збір фактичного матеріалу, проведення дослідно-пошукової роботи, написання тексту роботи, апробація результатів на конференціях, публікація статей, тез доповідей тощо;

- узгодження з науковим керівником тексту роботи та отримання здобувачем індивідуальних консультацій, участь у групових семінарах для здобувачів, що виконують кваліфікаційні роботи на споріднені за змістом чи характером теми;

- обов'язкова перевірка роботи на плагіат Інститутом інформатизації освіти, отримання відповідного сертифікату;

- остаточне оформлення випускної кваліфікаційної роботи й подання її науковому керівнику й рецензенту;

- попередній захист випускної кваліфікаційної роботи на кафедрі;

- подання та реєстрація випускної кваліфікаційної роботи, відгуку наукового керівника, рецензій та інших супровідних документів у деканат для Державної екзаменаційної комісії;

- публічний захист випускної кваліфікаційної роботи перед Державною екзаменаційною комісією.

Умовно процес роботи над кваліфікаційною роботою можливо поділити на три основні етапи:

I. Підготовчий.

II. Етап проведення експериментальної роботи та відображення її результатів.

III. Заключний етап.

1.2. Права та обов'язки здобувача

Здобувач зобов'язаний:

- чітко дотримуватися графіку виконання випускної кваліфікаційної роботи, а у випадках його порушення надавати аргументовані пояснення науковому керівнику або завідувачу кафедри;

- своєчасно (відповідно до графіку) подавати науковому керівнику текст

випускної кваліфікаційної роботи (частинами та в завершеному вигляді);

- оформити випускну кваліфікаційну роботу відповідно до Національних стандартів і технічних вимог;

- дотримуватися вимог нормативних документів щодо академічної доброчесності, персонально відповідати за наявність академічного плагіату у випускній кваліфікаційній роботі;

- аргументовано і тактовно реагувати на зауваження наукового керівника та рецензента, давати обґрунтовані відповіді на запитання членів Державної екзаменаційної комісії та присутніх на публічному захисті випускної кваліфікаційної роботи.

Здобувач має право:

- пропонувати власну тему випускної кваліфікаційної роботи з обґрунтуванням її актуальності;

- обирати наукового керівника;

- порушувати питання перед кафедрою про зміну наукового керівника, якщо для цього є вагомі підстави;

- мати повний доступ до всіх інформаційних баз даних та ресурсів Університету, наукової бібліотеки, кафедри;

- ознайомитись з рецензією (рецензіями) на свою випускну кваліфікаційну роботу до проведення захисту.

РОЗДІЛ 2

ПІДГОТОВЧИЙ ЕТАП РОБОТИ

2.1. Вибір теми

Тема роботи є відображенням змісту, визначення кінцевого результату дослідження, проведеного для вирішення певної проблеми. Правильно сформульована тема має узгоджуватися з наступними критеріями:

а) *Актуальність*.

б) *Практична значущість*. Пропозиції щодо вирішення актуальної проблеми відзначаються конструктивним підходом.

в) *Наукова новизна*. Означає, що тема розкриває головну наукову концепцію магістранта, висвітлює наукові пояснення його досліджень у якісному та кількісному аспектах. Йдеться про розкриття теоретичних та методичних питань; подальший розвиток уже відомих науково-практичних ідей; удосконалення методів навчально-виховної, корекційно-розвивальної, консультативно-просвітницької та профілактичної роботи тощо.

г) *Націленість у майбутнє*. Означає, що обрана тема містить у собі неабиякий потенціал щодо продовження наукових досліджень у перспективі з метою отримати додаткові знання про об'єкт, який опинився в центрі уваги магістранта.

д) *Відповідність спеціальності 016 «Спеціальна освіта»*. Обрана тема повинна бути присвячена проблемам, що мають безпосереднє відношення до сфери майбутньої професійної діяльності здобувача.

е) *Зв'язок з науково-дослідною проблемою кафедри спеціальної педагогіки, а також кафедри здоров'я людини, реабілітології та спеціальної психології*.

Здобувачам може стати у нагоді тематика, рекомендована випускаючими кафедрами. Орієнтовний перелік тем випускних кваліфікаційних робіт магістрів наведено в Додатку А.

Тематика випускних кваліфікаційних робіт, що пропонують випускові кафедри (кафедра спеціальної педагогіки та кафедра здоров'я людини, реабілітології та спеціальної психології) відображає актуальні проблеми спеціальної освіти і орієнтується на тематику науково-методичних досліджень співробітників кафедри. Професорсько-викладацький колектив кафедр постійно оновлює тематику випускних кваліфікаційних робіт з урахуванням трансформацій, які відбуваються у відповідних сферах життя суспільства.

Теми випускної кваліфікаційної роботи поділяються на:

- *теоретичні* – пов'язані з удосконаленням та розвитком понятійного апарату спеціальної педагогіки й спрямовані на пізнання об'єктивної реальності в її зв'язках і закономірностях;

- *методологічні* – зорієнтовані на створення нових або вдосконалення вже існуючих методів та прийомів наукових досліджень, інформаційно-аналітичної діяльності;

- *прикладні* – націлені на розв'язання конкретних практичних завдань, які виникають в умовах організації корекційно-педагогічної діяльності вчителя-дефектолога, вчителя-логопеда, вчителя-реабілітолога.

Здобувачу надається право обрати тему випускної кваліфікаційної роботи з рекомендованої кафедрою тематики або за пропозицією чи згодою наукового керівника – відповідно до комплексного плану наукових досліджень кафедри або індивідуального плану наукової роботи керівника.

На підставі особистої *заяви* (Додаток Б) здобувача на засіданні кафедри ухвалюється тема його випускної кваліфікаційної роботи та призначається науковий керівник.

Теми випускних кваліфікаційних робіт затверджуються у перший рік навчання для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. За необхідності, але не пізніше ніж за один місяць до захисту, тема випускної кваліфікаційної роботи може уточнюватися або змінюватися, про що ухвалюються відповідні рішення кафедри.

Здобувачі вищої освіти обирають тему, що найбільше їх цікавить та пов'язана з їх досвідом роботи і можуть самі запропонувати тему, однак для цього необхідно урахувати:

- її актуальність для спеціальної освіти;
- наявність новизни і можливість вияву творчості;
- узгодженість тематики роботи з програмами дисциплін, відповідно до яких виконується робота;
- можливість відображення в тематиці аспектів, що відповідають науковому напрямку досліджень кафедри здоров'я людини, реабілітології, а також кафедри спеціальної психології.

Здобувачу вищої освіти, що з будь-яких причин не заявив про вибір теми у визначений термін, завідувач кафедри призначає керівника, який формує для нього тему і відповідні завдання.

Зміна теми допускається лише в окремих випадках за вмотивованою заявою здобувача вищої освіти та має підтверджуватися відповідним рішенням кафедри із зазначенням у протоколі засідання кафедри.

При формулюванні теми роботи не варто використовувати ускладнену термінологію. Треба уникати назв, що починаються зі слів: «Дослідження питання...», «Дослідження деяких шляхів...», «Деякі питання...», «Матеріали до вивчення...», «До питання...», «Розкрити особливості...» тощо, у яких не відображено достатньою мірою суть проблеми.

Обравши тему, здобувачу необхідно визначити конкретні завдання роботи, її структуру, логіку самого процесу пошуку матеріалу, аналізу літератури, а також напрям експериментального дослідження.

2.2. Призначення наукового керівника

Наказом по факультету затверджується тема випускної кваліфікаційної роботи, призначається науковий керівник, який надає здобувачеві науково-методичну допомогу у самостійній роботі над дослідженням.

Науковими керівниками призначаються провідні викладачі кафедр спеціальної педагогіки та кафедри здоров'я людини, реабілітології та спеціальної психології, а також спеціалісти установ за профілем випускної кваліфікаційної роботи, що мають відповідний науковий ступінь, що працюють на цих кафедрах за сумісництвом.

Після вибору теми здобувач складає план випускної кваліфікаційної роботи і погоджує його з науковим керівником. Насамперед, слід чітко визначитись у напрямі теми роботи: до якої проблеми входить, як її вирішують на практиці.

Здобувачам доцільно вести робочі записи власних вражень, думок, щоб під час першої консультації з науковим керівником викласти своє розуміння теми.

Далі слід добирати літературу з теми дослідження, ознайомитись спочатку з теоретичними, згодом – методичними працями. Доречно проаналізувати законодавчі, нормативні документи, програми виховання і навчання дітей з особливими освітніми потребами тощо.

Добираючи літературу, варто скласти *список наукових джерел*, погодити його з науковим керівником, а згодом вивчити ці джерела більш ретельно, зробити відповідні виписки, конспекти, тези.

Важливо також скласти чіткий раціональний *план роботи*, передбачивши теоретичну та експериментальну частину, правильно назвати кожен розділ і параграф (підрозділ) роботи.

Здобувач вивчає стан проблеми в практиці спеціальної освіти (на матеріалі публікацій з досвіду роботи, вивчення особливостей роботи закладів інклюзивної освіти, логопедів, спеціальних педагогів тощо). Після цього формулює мету і завдання власної пошукової експериментальної роботи. Експеримент має бути проведено у природних умовах освітнього процесу, протягом 3-5 місяців. Уважно вивчивши результати дослідно-педагогічної роботи, їх слід узагальнити і представити науковому керівникові як перший варіант роботи, згодом – доопрацювати згідно вказівок і порад.

Спільно з науковим керівником здобувач формує завдання роботи. Усі етапи роботи відображаються у *календарному плані-графіку* виконання роботи (Додаток Ж), що затверджує керівник. Завдання для виконання випускної кваліфікаційної роботи надає науковий керівник.

Якщо випускна кваліфікаційна робота присвячена складній (комплексній) темі, крім наукового керівника, кафедрою, як виняток, може бути призначений науковий консультант. Необхідність призначення наукового консультанта має бути належно обґрунтованою.

2.3. Права та обов'язки наукового керівника

Кафедри призначають наукових керівників випускних кваліфікаційних робіт із числа професорів та доцентів університету відповідно до тематики наукових досліджень.

Професійна діяльність, вчене звання наукового керівника, його наукові інтереси мають відповідати тематиці випускних кваліфікаційних робіт. Рішення про призначення наукового керівника кафедра приймає одночасно із затвердженням теми випускної кваліфікаційної роботи. З метою оптимізації навчального

навантаження керівників випускних кваліфікаційних робіт проводяться семінари, консультації з групами здобувачів (не більше 15 осіб), що виконують кваліфікаційні роботи на споріднені за змістом чи характером теми. Цей вид навчальної роботи не входить до навчального навантаження викладача.

Керівник випускної кваліфікаційної роботи зобов'язаний:

- надавати здобувачу допомогу у виборі й обґрунтуванні теми, складанні плану та визначенні етапів виконання роботи, підборі джерел та обранні методів дослідження, підготовці кваліфікаційної роботи до публічного захисту;
- проводити систематичні консультації для окремих здобувачів та семінари для групи здобувачів, що виконують випускні кваліфікаційні роботи на споріднені за змістом чи характером теми;
- протягом усього періоду виконання випускної кваліфікаційної роботи на основі аналізу підготовлених здобувачем матеріалів контролювати цей процес та періодично інформувати кафедру про стан підготовки роботи;
- надавати консультативну допомогу здобувачу в підготовці наукових публікацій за результатами дослідження у наукових виданнях, матеріалах науково-практичних конференцій, круглих столів;
- надати об'єктивний письмовий відгук про випускну кваліфікаційну роботу здобувача (з висновком щодо можливості її захисту) не пізніше як за два тижні до захисту на засіданні Державної екзаменаційної комісії.

Науковий керівник має право:

- ознайомитись з рецензією (рецензіями) на випускну кваліфікаційну роботу здобувача до її захисту;
- брати участь у відкритому засіданні Державної екзаменаційної комісії, на якому захищається випускна кваліфікаційна робота, підготовкою якої він керував.

Якщо захист випускної кваліфікаційної роботи визнається незадовільним і Державна екзаменаційна комісія дає згоду на повторний захист роботи без зміни теми, науковий керівник надає здобувачу необхідну допомогу в доопрацюванні роботи.

РОЗДІЛ 3

РОБОТА НАД СТРУКТУРОЮ ТА ЗМІСТОМ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

3.1 Вивчення літературних джерел та обробка інформації

Робота над кваліфікаційною роботою починається з *вивчення наукової літератури з обраної теми*.

Потрібно пам'ятати, що не допускається виконання роботи виключно за матеріалами підручників та навчальних посібників. Основними літературними джерелами мають стати статті, колективні монографії, публікації в періодичних виданнях тощо.

Список використаних джерел формується в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків. Вивчення літератури треба починати з праць, де проблема відображається в цілому, а потім перейти до вузьких досліджень.

Конспектуючи матеріали слід постійно пам'ятати тему роботи, щоб виписувати тільки те, що має відношення до теми дослідження.

3.2. Оформлення та структура кваліфікаційної роботи

Текст випускної кваліфікаційної роботи починається зі *змісту*, який відображає її структуру (розділи, підрозділи тощо) із зазначенням сторінок їх розміщення. Випускна кваліфікаційна робота повинна мати певну логіку побудови та послідовність. Структурні компоненти випускної кваліфікаційної роботи представлені у таблиці 1.

Таблиця 1

Структурні компоненти випускної кваліфікаційної роботи магістрів

Структурні компоненти	Вимоги до змісту структурних компонентів
Титульний аркуш	<i>Титульний аркуш</i> є першою сторінкою випускної кваліфікаційної роботи, що оформлюється відповідно до вимог та стандарту Харківського педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Додаток В). <i>УВАГА!</i> Титульна сторінка наукової доповіді не нумерується.
АНОТАЦІЯ ТА «КЛЮЧОВІ СЛОВА» (українською і англійською мовами)	до однієї сторінки (Додаток Д)
ЗМІСТ	Зміст визначається темою кваліфікаційної роботи і розміщується безпосередньо після титульної сторінки, починаючи з нової сторінки. У змісті перераховуються структурні частини роботи та вказуються початкові та кінцеві сторінки кожного розділу і пункту.

	Розділи й параграфи нумеруються арабськими цифрами та друкуються з абзацним відступом.
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	(при необхідності)
ВСТУП	У вступі потрібно довести актуальність обраної проблеми; вказати, хто з вчених займався цією проблемою; визначити науковий апарат дослідження (визначити об'єкт, предмет, мету, завдання та методи дослідження).
РОЗДІЛ 1	У першій частині (теоретичній) дається аналіз наукової літератури, що включає: - історико-педагогічний аспект проблеми; - її філософське і психологічне обґрунтування; - провідні концепції сучасної педагогічної теорії з певної проблеми. Має включати 2 – 3 параграфи. Кожен розділ і параграф необхідно завершувати лаконічними висновками, що логічно узагальнюють викладене!
РОЗДІЛ 2	У другій частині (практичній (експериментальній)) необхідно презентувати експериментальної роботи (констатувальний експеримент, а також результати експериментальної роботи – формувальний та контрольний експеримент). Варто описати засоби, технології, методи і форми удосконалення певного аспекту процесу, досвід роботи з відповідної проблеми, використовуючи матеріали спостережень, бесід із дітьми, батьками або публікації в педагогічній періодиці. Подаються рекомендації та пропозиції за результатами проведених досліджень, а також дається їх інтерпретація. Аналіз, методика дослідження та схема проведення має включати 2 – 3 параграфи.
РОЗДІЛ 3.	У випадку проведення формувального експерименту, здобувач має описати технологію його проведення та відобразити результати його впровадження у третьому розділі кваліфікаційної роботи, тобто провести та описати результати контрольного експерименту. Аналіз, програма формувального експерименту та результати контрольного етапу дослідження має включати 2 – 3 підрозділи розділу.
ВИСНОВКИ	У загальних висновках підсумовуються результати, отримані в процесі виконання роботи. Висновки за змістом мають відповідати поставленим завданням у вступі роботи.
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	Повинен містити 35-40 найменувань (за останні 5-10 років), розташованих за алфавітом за принципом. На всі наведені джерела мають бути посилання в тексті!
ДОДАТКИ	В додатках розміщується об'ємний фактичний матеріал: таблиці, діаграми, ілюстрації, документи, розрахунки, методичні розробки, конспекти занять тощо (за необхідності).

**Тема: «Особливості формування графо-моторних навичок
у молодших школярів з аутизмом»**

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. СТАН ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ В ГАЛУЗІ ПСИХОЛОГІЇ, НЕЙРОНАУК, ЛОГОПЕДІЇ І ГРАФІЧНОЇ ЛІНГВІСТИКИ.....	5
1.1. Аналіз напрямів наукового узгодження дискусійних поглядів і підходів у розв’язанні актуальних проблем аутології.....	5
1.2. Сучасний стан досліджень проблеми писемного мовлення в галузі графічної лінгвістики, нейронаук і логопедії.....	7
1.3. Аналіз практики навчання і соціалізації дітей з аутизмом: здобутки і проблеми.....	9
Висновки до першого розділу	11
РОЗДІЛ 2. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СФОРМОВАНOSTІ ГРАФІЧНОГО РІВНЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПИСЬМА У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З АУТИЧНИМИ ПОРУШЕННЯМИ.....	12
2.1. Науково-методичні засади дослідження навчальних лінгвістичних досягнень в учнів з аутичними порушеннями.....	15
2.2. Методика оцінювання навчальних лінгвістичних досягнень у молодших школярів з аутичними розладами.....	17
2.3. Особливості сформованості графічного рівня організації письма у молодших школярів з аутичними порушеннями.....	18
Висновки до другого розділу.....	18
РОЗДІЛ 3. ПСИХОЛОГІЧНІ УМОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНО-ДОСЛІДНОЇ АПРОБАЦІЇ АЛГОРИТМУ ФОРМУВАННЯ ГРАФОМОТОРНИХ НАВИЧОК У МОЛОДШИХ УЧНІВ З АУТИЧНИМИ РОЗЛАДАМИ.....	19
3.1 Методика формувального експерименту.....	19
3.2. Загальні психолого-педагогічні і нейропсихологічні умови забезпечення інтенсифікації процесу формування ГМН у молодших школярів з РАС.....	30
3.3. Результати поетапного формування ГМН в учнів з аутичними розладами.....	37
Висновки до третього розділу.....	43
ВИСНОВКИ.....	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	50
ДОДАТКИ.....	

Отже, зміст містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів та параграфів (якщо вони виділяються окремо та мають заголовки), зокрема вступу, висновків до розділів, загальних висновків, додатків, списку використаної літератури.

Правильна та логічна структура кваліфікаційної роботи – це запорука успіху розкриття теми. Процес уточнення структури складний і може тривати протягом усієї роботи над дослідженням. Проаналізований та систематизований матеріал викладається відповідно до змісту у вигляді окремих розділів і параграфів. Кожний розділ висвітлює самостійне питання, а параграф окрему частину цього питання.

Тема має бути розкрита без пропуску логічних ланок, тому починаючи працювати над розділом, треба визначити його головну ідею, а також тези кожного підрозділу. До кожного розділу роботи необхідно зробити висновки, на основі яких формулюють висновки до всієї роботи в цілому. Алгоритм виконання кваліфікаційної роботи представлено на рисунку 1.

Рис. 1 Алгоритм виконання кваліфікаційної роботи

Перший розділ (теоретичний), зазвичай, включає три параграфи. Перший параграф може містити аналітичний огляд вітчизняних та зарубіжних робіт з проблеми дослідження. У ньому викладаються результати, одержані різними авторами, розкриваються наукові факти, що інтерпретовано в аспекті теми кваліфікаційної роботи. Цей параграф необхідно закінчити резюме з висновком про рівень вивчення обраної теми.

У наступному параграфі можна розкрити зміст основних понять, якими послуговується здобувач, щоб уникнути неоднозначності в їхньому тлумаченні та обґрунтувати вибраний (або власний) варіант. Можна також розглянути суттєві психолого-педагогічні положення досліджуваної проблеми.

Третій параграф може відображати роботу закладів освіти, окремих педагогів або аналіз питання, що досліджується. У кінці всього розділу подаються стислі висновки.

У **другому розділі (експериментальному)** детально описують зміст, форми і методи роботи, що використовувалися у процесі експериментального дослідження, для досягнення очікуваних результатів. Методика дослідження включає стратегію отримання нового педагогічного знання та конкретну програму дослідження. Розробку методики орієнтують на вивчення педагогічного явища через накопичення фактів, їхнє висвітлення і тлумачення. Приклади діагностичних завдань представлені у Додатку 3.

Експериментальна робота має включати *констатувальний, формувальний та контрольний етапи*, їхній опис і аналіз проміжних та остаточних результатів. Назви параграфів цієї частини мають відображати зміст кожного етапу експериментальної роботи. Завершують роботу висновки з експерименту.

3.3. Правила цитування та посилання на використані джерела

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого тексту слід наводити цитати. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться у тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання.

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, на кінці). Якщо перед поданим текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладенні думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні

думок, коректним щодо оцінювання його результатів, і давати відповідні посилання на джерело;

д) цитування не повинно бути ні надмірним, ні недостатнім, бо і те і інше знижує рівень наукової праці: надмірне цитування створює враження копіїлювності праці, а недостатнє – знижує наукову цінність викладеного матеріалу;

Загальні правила цитування та посилання на використані джерела представлені у таблиці 2.

Таблиця 2

Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

Цитата або посилання	Наприклад
Цитата в тексті подається в лапках, а потім у квадратних дужках міститься порядковий номер джерела у списку використаних джерел та номери сторінок, з яких береться інформація	“...зважаючи на пріоритет, що надається у вітчизняній педагогічній науці” [8, с. 44].
Посилання в тексті роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками.	у працях [1-7].
На всі таблиці необхідно посилатися в тексті, слово «таблиця» в тексті пишеться скорочено	у табл. 3.1
Посилання на додатки подаються у порядку появи їх у тексті	(Додаток 2)

3.4. Академічна доброчесність

Академічна доброчесність – сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання чи наукових досягнень.

Що не є плагіатом:

- ідеї або визначення, ідіоми;
- перефразовування своїми словами фрази при перекладі з діалекту або іншої мови;
- загальновідомі знання і факти;
- витвори фольклору;
- офіційні документи (закони, накази, постанови, судові рішення, державні стандарти) та їхні офіційні переклади.

Згідно графіку, випускні кваліфікаційні роботи, оформлені відповідно до

надсилаються на обов'язкову перевірку на плагіат, що здійснює Інститут інформатизації освіти. Перевірка кваліфікаційних робіт проводиться за допомогою програмно-технічної системи UNICHEK. Після перевірки надається сертифікат (Додаток К), а результати перевірки обговорюються на засіданні випускової кафедри.

Рішення щодо допущення до захисту кваліфікаційної роботи магістранта, яка була перевірена на наявність академічного плагіату і потребує значного доопрацювання, приймає комісія, склад якої формує завідувач випускової кафедри.

Радимо не використовувати для перевірки безкоштовні системи, оскільки Ваші роботи можуть бути скопійовані і в подальшому ними зможуть скористатись. Бережіть свою інтелектуальну власність та захищайте своє авторське право.

3.5. Основні вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи

На цьому етапі передбачається написання здобувачем *вступу* та *висновків* до роботи, оформлення *списку літератури* та *додатків*, редагування тексту, його доопрацювання з урахуванням зауважень наукового керівника, підготовка роботи до захисту.

У **вступі** розкривається актуальність обраної теми, формулюються мета та завдання, визначаються методи та етапи дослідження, аналізується джерельна база, виокремлюються різні погляди, характеризуються основні тенденції в розробленні проблеми, її теоретико-методологічні аспекти; обґрунтовується необхідність подальших розвідок та ін. Обсяг вступу випускної кваліфікаційної роботи – 4-5 сторінок.

Вступ повинен мати таку структуру:

- обґрунтування актуальності теми;
- визначення об'єкта та предмета дослідження;
- характеристика ступеня дослідження проблеми в спеціальній науковій літературі;
- визначення мети та завдань дослідження;
- обґрунтування гіпотези дослідження (за необхідності);
- огляд джерельної бази дослідження;
- характеристика методології дослідження;
- обґрунтування практичного значення отриманих результатів, дані про їх апробацію, публікації тощо.

Головним завданням вступу є обґрунтування актуальності і практичної значущості обраної теми індивідуального наукового дослідження магістра, особливостей постановки і вирішення питань щодо конкретних умов дослідження.

У вступі формулюється теоретична й практична актуальність теми. Як обґрунтування доцільності розробки теми чітко характеризуються, значимість і необхідність психолого-педагогічної проблеми в сучасних умовах розвитку національної освіти і науки, стан її розв'язання в педагогічній і психологічній науці

та праці. Далі подають загальну характеристику роботи в рекомендованій нижче послідовності.

Актуальність дослідження. Проводиться огляд літератури з теми дослідження, що є обов'язковою частиною вступу, в який включають найбільш цінні, актуальні роботи. Огляд має бути систематизованим аналізом теоретичної, методичної й практичної новизни, значущості, переваг та недоліків опрацьованих праць, які доцільно згрупувати таким чином:

- роботи, що висвітлюють історію розвитку проблеми;
- теоретичні роботи, які повністю присвячені темі;
- роботи, що розкривають тему частково.

Закінчити огляд треба коротким висновком про ступінь розкриття в літературі основних аспектів теми.

Наприклад, *Проблема досліджень аутичних розладів залишається актуальною, що пояснюється невпинним зростанням кількості осіб з діагнозом «розлади аутичного спектру» (РАС), клінічною гетерогенністю, труднощами своєчасної діагностики, браком досконалої системи диференційованої спеціалізованої допомоги та зростанням суспільного інтересу до цієї проблеми.*

Висвітлення наукової проблеми у працях вітчизняних та закордонних науковців. Наприклад: *Сучасні дослідження містять вагомий експериментальні дані щодо методів надання комплексної психолого-педагогічної допомоги дітям з аутизмом різних вікових категорій (О.Арашатська, Н.Базима, Ю.Ери, С.Конопляста, І.Логвінова І.Марцинковський, А.Обухівська, К.Островська, Г.Супрун, В.Тарасун, М.Шеремет). Разом з тим не знайшла своєї теоретико-методичної розробки проблема психологічних особливостей формування навчальної діяльності дітей з аутизмом, не визначені психолого-педагогічні і нейропсихологічні чинники, що зумовлюють специфіку оволодіння ними програмовим матеріалом в освітніх закладах, не розроблені технології оволодіння програмовим матеріалом та шляхи їхнього запобігання і корекції. У цьому зв'язку є актуальною є розробка змісту психолого-педагогічного впливу на дітей з РАС в процесі шкільної освіти з урахуванням складності і дисгармонійності їхнього розвитку як у клінічній картині, так і в психологічній структурі порушення, особливостей навчальнопізнавальної діяльності, характеру і причин труднощів у засвоєнні програмового матеріалу.*

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і обране для вивчення. Слід пам'ятати, що при визначенні об'єкта потрібно знайти відповідь на запитання: *що розглядається?*

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження і саме на нього спрямована основна увага. Предмет визначає тему дослідження, він також відображається у самій назві роботи.

Предмет означає аспект розгляду і дає уявлення про спосіб розгляду об'єкта дослідження, про те, які нові відношення, властивості, аспекти і функції об'єкта розкриваються. Іншими словами, об'єктом виступає те, що досліджується, а предметом – те, що в цьому об'єкті дістає наукове пояснення.

Наприклад: **Об'єкт дослідження:** *навчальна діяльність учнів з РАС.*

Предмет дослідження: психологічні і нейропсихологічні особливості формування ГМН як кінцевої ефекторної ланки процесу оволодіння письмом і однієї з умов сприяння розвитку важливих властивостей особистості дитини з аутизмом.

Для того, щоб проаналізувати ступінь дослідження обраної теми, автором роботи складається короткий огляд джерельної бази дослідження, завдяки якому робиться висновок, що обрана тема потребує подальшого вивчення.

Мета і завдання дослідження. Формулюють мету роботи і завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети.

Мета дослідження повинна відображати його кінцеві прогнозовані результати. Мета пов'язана з об'єктом і предметом дослідження, а також з його кінцевим результатом. Для досягнення поставленої мети дослідження здобувач визначає послідовне виконання відповідних завдань: «проаналізувати», «узагальнити», «описати», «встановити», «удосконалити», «розвинути», «обґрунтувати», «розробити» тощо.

Завдання повинні формулюватися точно й конкретно, оскільки їх вирішення повинно визначати зміст розділів випускної кваліфікаційної роботи.

Наприклад: **Мета дослідження** – визначити психологічні і нейропсихологічні чинники, що зумовлюють особливості оволодіння графомоторними навичками(ГМН) та розробити психолого-педагогічні умови забезпечення алгоритму інтенсифікації процесу запобігання виникненню труднощів їхнього формування у вербальних учнів з аутизмом.

Для досягнення поставленої мети визначено такі **завдання**.

1. Здійснити теоретичний аналіз та узагальнення результатів дослідження проблеми формування ГМН в психології, нейронауках, логопедії та в галузі графічної лінгвістики.

2. Розробити комплекси психолого-педагогічних і нейропсихологічних діагностичних методик, спрямованих на встановлення ймовірної залежності рівнів засвоєння програмового лінгвістичного матеріалу учнями з РАС від особливостей сформованості у них ГМН.

3. Розробити напрями діагностики і експериментальну методику дослідження причин труднощів оволодіння ГМН учнями з РАС шляхом нейропсихологічної оцінки стану сформованості у них функцій блокової мозкової організації.

4. Науково обґрунтувати і методично реалізувати у комплексній корекційній програмі основні напрями психолого-педагогічної корекції і нейропсихокорекційних технологій для дітей з аутизмом із застосуванням суцесивно-симультанного підходу до організації і представлення знань, умінь та навичок.

Гіпотеза (недоведена теза, припущення, можлива відповідь на запитання) – це науково обґрунтоване припущення, що висувається для пояснення існування окремих явищ, процесів, зв'язків між ними, закономірностей та механізмів їх, яке після перевірки може виявитись дійсним або хибним. Гіпотеза являє собою імовірну відповідь на питання, що виникають у ході дослідження, це одне з можливих рішень проблеми.

Об'єкт, предмет, мета і гіпотеза дослідження повинні бути логічно взаємоузгодженими й пов'язаними між собою та з темою випускної кваліфікаційної роботи.

Важливим етапом кваліфікаційної роботи є вибір **методів дослідження**. Вони використовуються як інструмент, завдяки якому досягається визначена мета роботи. Під час написання випускної кваліфікаційної роботи здобувач повинен обирати та використовувати ті методи (теоретичні, експериментальні, статистичні) за допомогою яких можлива реалізація поставлених у дослідженні завдань.

Наприклад: **Методи дослідження**. Теоретичні: теоретико-методологічний аналіз, узагальнення та інтерпретація наукових даних з метою визначення стану розробленості проблеми та перспективних напрямів її вирішення; емпіричні: психолого-педагогічне спостереження, інтерв'ювання, комплекс класичних нейропсиходіагностичних і логопедичних методик тестування, за допомогою яких був зібраний емпіричний матеріал, що стосується відбору компонентів і напрямів дослідження ГМН, експерименти: констатувальний – дозволив з'ясувати стан сформованості ГМН у дітей з РАС та причини труднощів у оволодінні ГМН і формувальний, який дозволив створити і перевірити комплексну корекційну програму і довести її ефективність: метод статистичного параметричного критерію розпізнання для оцінювання ймовірності розрізнення груп.

Наукова новизна отриманих результатів. У вступі подається коротка анотація нових наукових положень чи рішень, запропонованих здобувачем особисто. Необхідно показати відмінність отриманих результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни: *уперше розроблений, запропонований, синтезований, удосконалений (модифікований), одержав подальший розвиток тощо*.

Теоретичне та практичне значення отриманих результатів. Подаються відомості про практичне застосування одержаних результатів дослідження або рекомендації щодо їхнього використання.

Практичне значення повинно містити результати самостійно проведених досліджень, що можуть бути впроваджені в діяльність установ, організацій.

Наприклад: **Практичне значення** дослідження полягає в тому, що виділені психофізіологічні операції структурно-функціональної організації графомоторної діяльності можуть бути використані для удосконалення діагностики специфічних закономірностей прийому, переробки і зберігання навчальної інформації дітей з аутизмом і розробки на цій основі нових технологій їх навчання письму. Результати дослідження розширюють уявлення про нейропсихологічну структуру причин порушень пізнавальної діяльності дітей з РАС, що може виступати засобом їх соціально-психологічної адаптації. Розроблені автором комплекси діагностичних методик для визначення стану сформованості ГМН і причин труднощів оволодіння ними можуть бути використані і використовуються у професійній діяльності психолога, учителя-логопеда, учителя-класовода в умовах спеціальної та інклюзивної освіти. Упровадження в практику результатів дослідження відбулося в закладах освіти: спеціальній школі-інтернат І-ІІ ступенів № 7 м. Києва, спеціальній ЗОШ І-ІІ ступенів № 6 м. Василькова, спеціальній школі-інтернат І-ІІ ступенів № 6 м. Львова.

Особистий внесок автора. У разі використання у випускній кваліфікаційній роботі ідей чи розробок, що належать співавторам, разом з якими були написані наукові праці, підготовлені доповіді і виконані спільні дослідження, здобувач повинен відзначити цей факт у кваліфікаційній роботі з обов'язковою вказівкою конкретного особистого внеску.

Апробація результатів дослідження. Зазначити назви і дати проведення конференцій, семінарів тощо, де оприлюднювалися результати роботи.

Наприклад: Основні теоретичні положення випускної кваліфікаційної роботи доповідались і обговорювались на таких науково-практичних конференціях...

Публікації. Наявність публікацій, що є підтвердженням апробації результатів наукового дослідження, є обов'язковою умовою допуску до захисту випускної кваліфікаційної роботи здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Зазначається кількість та назви статей у наукових журналах, збірниках наукових праць, матеріалів і тез конференцій, у яких

Наприклад: Публікації. Основні положення та результати кваліфікаційної роботи висвітлено у 1 одноосібній статті та 1 тезах, опублікованих у збірниках конференцій.

Структура та зміст випускної кваліфікаційної роботи. Зазначається загальна кількість розділів роботи, таблиць, рисунків та додатків.

Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох/трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (... найменувань), з них іноземною мовою ... Загальний обсяг кваліфікаційної роботи становить 65 сторінок, з них основний текст викладено на 55 сторінках. Робота містить 5 таблиць, 2 рисунки, лінійчасту діаграму.

Логічним завершенням кваліфікаційної роботи є **висновки**. Головна їх мета – підсумки проведеної роботи. Висновки подаються у вигляді окремих лаконічних положень, методичних рекомендацій. Дуже важливо, щоб вони відповідали поставленим завданням.

Висновки обіймають 3 сторінки тексту і резюмують проведenu роботу, реалізацію основних завдань дослідження.

Далі міститься список **використаних джерел**. Він свідчить про обсяг використання автором джерел, про рівень вивчення стану досліджуваної проблеми і навичок роботи з науковою літературою. У списку використаних джерел книги і статті записують під номерами в алфавітному порядку.

Загальна кількість використаних джерел має бути не меншою, ніж 40 у магістерській роботі.

Завершуючи написання кваліфікаційної роботи, необхідно систематизувати ілюстративний матеріал. Ілюстрації можна подавати у тексті, або оформляти у вигляді **додатків**, що дозволяють проілюструвати хід експериментальної роботи. Сюди включають – корекційні програми, конспекти занять, ігор, творчі роботи, ксерокопії архівних документів тощо.

Усі додатки повинні мати алфавітну нумерацію (Додаток А) та назви, що відповідають їхньому змісту. Нумерація аркушів з додатками продовжує загальну нумерацію сторінок основного тексту роботи.

Літературне оформлення кваліфікаційної роботи є важливим елементом її виконання і одним із багатьох чинників, на які звертає увагу Державна екзаменаційна комісія при оцінюванні під час захисту.

Передусім звертається увага на змістовний аспект викладу матеріалу (логічність і послідовність, повнота і репрезентативність, тобто широта використання наукових джерел, загальна грамотність та відповідність стандартам і

прийнятим правилам), а також на текст роботи, список літератури і додатки, на зовнішнє оформлення титульного аркуша.

Обсяг випускної кваліфікаційної роботи залежить від теми, а також специфіки галузі знань, освітньої програми. Орієнтовний обсяг основної частини випускної кваліфікаційної роботи здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти – 50-60 сторінок.

До основного тексту не зараховуються *сторінки зі списком використаних джерел, переліком умовних позначень і додатками*, а також сторінки основного змісту без тексту, на яких розміщені лише таблиці, схеми, рисунки (ці сторінки входять до загального обсягу тексту роботи). Сторінки всіх структурних компонентів випускної кваліфікаційної роботи підлягають наскрізній нумерації.

Текст роботи має бути написаний без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок.

Титульна сторінка має містити: повну назву Університету, факультету та кафедри; тему кваліфікаційної роботи; освітню програму; освітній рівень; прізвище, ім'я та по батькові здобувача; прізвище, ім'я та по батькові наукового керівника й рецензента (рецензентів), їх наукові ступені та вчені звання (Додаток В).

На наступній сторінці розміщують **зміст роботи** (додаток Е), потім **перелік умовних скорочень** (за необхідності).

Резюме. Для ознайомлення зі змістом та результатами кваліфікаційної роботи здобувачами вищої освіти укладається резюме державною та англійською мовами.

Резюме – узагальнений короткий виклад її основного змісту. Обсяг резюме 0,5 сторінки українською мовою та 0,5 сторінки англійською мовою. Завершується резюме **ключовими словами**. Загальна кількість ключових слів – не більше 5. Зразок резюме міститься у Додатку Д.

Робота має бути написана грамотною українською мовою, без скорочень, технічно правильно оформлена, роздрукована акуратно, на білому папері, з одного боку листка, одним кольором.

Випускна кваліфікаційна робота друкується у текстовому редакторі Microsoft Word. Файл зберігається у форматі doc або docx. Слід використовувати наступні параметри тексту: шрифт Times New Roman, кегль 14, інтервал 1.5,

Текст випускної кваліфікаційної роботи друкується з одного боку сторінки аркуша формату А4. Поля на сторінках розміщуються так: ліворуч – 30 мм, праворуч – 10 мм, зверху – 20 мм, знизу – 20 мм, абзацний відступ – 1 см, інтервал між абзацами – 0 пт, вирівнювання за шириною. Текст роботи не прийнято перевантажувати маркерами, курсивом, іншими шрифтами.

Кожна структурна частина випускної кваліфікаційної роботи (зміст, перелік умовних позначень, вступ, розділи, загальні висновки, список використаних джерел, додатки) починається з нової сторінки та озаглавлюється великими літерами, наприклад: ВСТУП, РОЗДІЛ, ДОДАТКИ. Розділ та його назва відцентровуються відповідно до тексту роботи. Назви підрозділів подаються з абзацу великими літерами.

Усі сторінки тексту нумеруються. Нумерація починається з титульної сторінки, але порядковий номер сторінки на ній не вказується; на всіх наступних він розташовується праворуч зверху.

Випускна кваліфікаційна робота виконується державною мовою або мовою, що вивчається відповідно до освітньої програми. Текст повинен бути старанно вивірений і відредагований автором після комп'ютерного набору перед друком. Відповідальність за достовірність використаних у роботі числових, фактичних даних, цитат тощо несе автор.

Знак – (тире) застосовується для граматичних тире і вираження діапазону значень («стор. 10–12»), причому в першому випадку він оточений інтервалами, а в другому інтервали не потрібні. Знак — (довге тире) не використовується.

Знак - (дефіс) застосовується тільки в складних словах («синьо-жовтий», «10-кратний», «3-й»).

Інтервали ставляться після усіх знаків розділу (. , ; :) та ніколи не ставляться перед ними. Виняток становить складні номери («Рис. 1.2», «Розділ 1.2.1.»), всередині яких інтервали не ставляться; однак після скорочень («Рис.», «Мал.», «Табл.») інтервал ставиться.

Посилання. При написанні кваліфікаційної роботи здобувач повинен давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться в кваліфікаційній роботі магістра. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, а також дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг тощо. Посилатися варто на найновіші видання та публікації. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до нових видань.

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул із джерела, на яке подано посилання в випускній кваліфікаційній роботі.

Посилання на джерела в тексті кваліфікаційної роботи варто зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1–7]...».

Допускається наводити посилання на джерела у виносках, при цьому оформлення посилання має відповідати його бібліографічному опису за переліком посилань із зазначенням номера.

Посилання на ілюстрації в кваліфікаційній роботі магістра вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, «Рис. 1.2».

На всі таблиці в кваліфікаційній роботі повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «...в Табл. 1.2».

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивися», наприклад: «див. Табл. 1.3».

Бібліографічний опис списку використаних джерел оформляється згідно Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» [Чинний від 2016-07-01]. Приклади оформлення бібліографічного опису в списку використаних джерел представлені таблиці 3.

Приклади оформлення бібліографічного опису

Один автор	Мартиненко І. Логопсихологія: курс лекцій. Навчальний посібник. 3-тє вид., виправл. і доповн. Київ: ДІА, 2019. 120 с.
Два автори	Дегтяренко Т.М., Вавіна Л.С. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами. Суми: Університетська книга, 2008. 302 с.
Три автори	Синьов В.М., Матвєєва М.П., Хохліна О.П. Психологія розумово відсталої дитини: підручник. Київ: Знання, 2008. 360 с.
Чотири і більше авторів	Базима Н.В., Качуровська О.Б., Коломієць Ю.В., Мартиненко І.В. Дитина з труднощами навчання в інклюзивному класі: монографія / За ред. Мартиненко І.В., Шеремет М.К. Київ: ДІА, 2018. 172 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядник(и)	Логопедія. Підручник. 5-тє., переробл. та доповн. / За ред. М.К.Шеремет. Київ: Видавничий дім "Слово", 2018. 856 с.
Без автора	Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів: навчально-методичний посібник / За заг. ред. М.А.Порошенко та ін. Київ, 2018. 252 с.
Автореферати дисертацій	Федорова Н.В. Формування гуманістичної педагогічної позиції майбутніх логопедів: автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.03 / Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка, Національна академія педагогічних наук України. Київ, 2019. 21 с.
Дисертації	Федорова Н.В. Формування гуманістичної педагогічної позиції майбутніх логопедів: дис.канд. пед. наук: 13.00.03 / Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка, Національна академія педагогічних наук України. Київ, 2019. 245 с.
Частина видання	
Розділ книги	Рібцун Ю.В. Дитина із порушенням мовленнєвого розвитку. Путівник для батьків дітей з особливими освітніми потребами: навч.-метод. посіб. У 9кн. / за заг. Ред. А.А.Колупасєвої. Київ: ТОВ ВПЦ "Літопис-ХХ", 2010. Книга 9. 36 с. (Серія "Інклюзивна освіта")
Тези, доповідь	Козлюк О.А. Формування соціальних навичок у дошкільників з особливими освітніми потребами. Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти: Матеріали II Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора Т. І. Поніманської. Рівне: Вид-ць О. Зень, 2019. С.93-95.
Стаття у збірнику наукових праць (збірнику матеріалів)	Пилипенко О. М. Особливості емоційного інтелекту молодших школярів із порушенням мовленнєвого розвитку. Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): зб. наук.праць. Вип 7. У 2 т. / За ред. В. М. Синьова, О. В. Гаврилова. Кам'янець-Подільський: ПП Медобори- 2006, 2016. Т. 1. С. 316-327.
Стаття з періодичного видання (журнал, газета)	Базилівська Т., Германюк О. "Я розмалюю життя": Тренінг з використання арт-терапії для батьків дітей з особливими освітніми потребами. Дошкільне виховання. 2018. № 10. С. 26-28.

Електронні ресурси	Порядок організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 10 квітня 2019 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-2019-p#Text (дата звернення 07.07.2019).
Законодавчі та нормативні документи	Про дошкільну освіту: Закон України. Київ, 2001.

Таблиці. Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлюватися у вигляді таблиць. Таблиці розміщують після першого згадування про неї в тексті. Якщо вона складається із великої кількості рядків, то її можна переносити на наступну сторінку. Таблиці застосовують для уточнення та зручності порівнювання показників. Назва таблиці має точно і стисло відображати її зміст. Назву слід розміщувати над таблицею. Наведемо приклад оформлення таблиці.

Таблиця 4

Порівняння розуміння модальностей емоцій дітьми ЕГ та КГ після проведення формувального експерименту

Модальність емоції	Середньовідсоткове значення встановленої модальності емоції		Значення критерію достовірності
	ЕГ	КГ	
Гнів	97,59	86,89	$\chi^2=4,7; p=0,03$
Сум	96,39	85,25	$\chi^2=4,3; p=0,04$
Страх	98,8	91,8	$\chi^2=2,7; p=0,1$
Подив	49,4	11,48	$\chi^2=21,1; p\leq 0,001$
Сором	57,83	26,23	$\chi^2=13; p\leq 0,001$

Якщо таблиця вийшла за межі однієї сторінки, її переносять на наступну (без дублювання назви). За цих обставин над продовженням пишуть:

Продовження таблиці 4

1	2	3	4
Натхнення	49,4	16,39	$\chi^2=15,3; p\leq 0,001$
Спокій	89,16	83,61	$\chi^2=0,5; p=0,47$

Таблиці кожного додатка позначають окремою нумерацією арабськими цифрами з додаванням перед цифрою позначення додатка. Якщо у тексті роботи є тільки одна таблиця, то її позначають «Таблиця 1» або коли таблицю наведено в Додатку В, «Таблиця В.1»

Заголовки стовпців і рядків таблиці слід друкувати з великої літери, підзаголовки стовпців – з малої, якщо вони є продовженням заголовка, або з великої, якщо вони мають самостійне значення. У кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять, заголовки і підзаголовки стовпців друкують в однині. Таблиці ліворуч, праворуч і знизу обмежують лініями.

Розділяти заголовки і підзаголовки боковика і стовпців діагональними лініями не допускається. Заголовки стовпців, як правило, друкують паралельно рядкам

таблиці. За необхідності допускається перпендикулярне розміщення заголовків стовпців. Головку таблиці треба відокремлювати лінією від тексту таблиці. Таблицю (залежно від її розміру) розміщують під текстом з першим посиланням на неї або на наступній сторінці, а за необхідності — у додатку до роботи. Допускається розміщення таблиці вздовж довгого боку аркуша.

Якщо рядки або стовпці таблиці виходять за формат сторінки, то таблицю ділять на частини, які розміщують одна під одною або поряд, при цьому в кожній частині таблиці повторюють її головку й боковик.

Ілюстрації – рисунки (схеми, діаграми і т. ін.) розміщують у стандарті для встановлення властивостей або характеристик об'єкта, а також для ліпшого розуміння тексту стандарту. На графічний матеріал мають бути посилання в тексті роботи.

Для того щоб зробити рукопис більш естетично привабливим, використовують різноманітні графічні ілюстрації. Серед них важливе місце посідають діаграми-креслення, на яких числова інформація подана за допомогою геометричних об'єктів (точок, ліній, фігур різноманітної форми) та допоміжних елементів (осей координат, умовних позначень, заголовків). За необхідності під графічним матеріалом розміщують пояснювальні дані. Слово «рис.» і назву подають після пояснювальних даних (див. рис. 2).

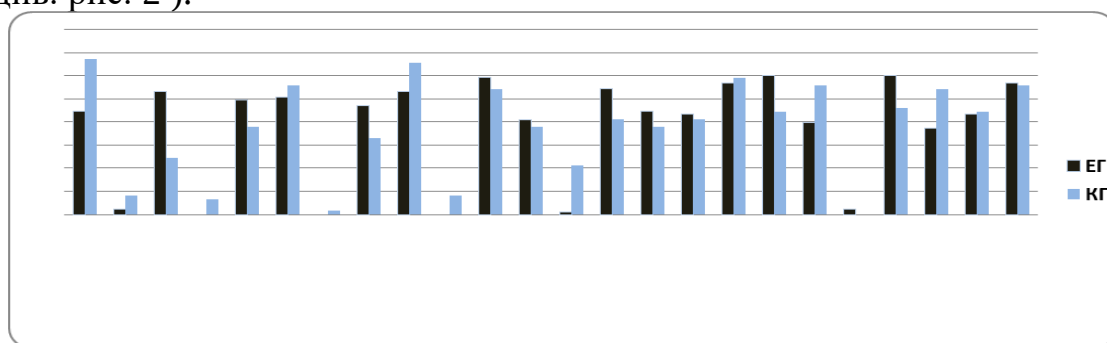

Рис. 2 Кількісні показники переживання емоцій різних модальностей дітьми ЕГ та КГ за результатами впровадження формувального експерименту

Ілюстрації (за винятком графічного матеріалу додатків) слід нумерувати арабськими цифрами. Номер рисунка складається з номерів розділу та порядкового номера рисунка, відокремлених крапкою (Рис. 2.2.). Назва подається під рисунком посередині.

Ілюстрації кожного додатка позначають окремою нумерацією арабськими цифрами з додаванням перед цифрою позначення додатка (Рис. В. 3).

Рисунок (діаграму, схему і т. ін.), як правило, слід розміщувати на одній сторінці. Якщо рисунок не вміщується на одній сторінці, дозволяється переносити його на інші сторінки. При цьому тематичну назву розміщують на першій сторінці, пояснювальні дані— на кожній сторінці і під ними друкують «Рис. ..., аркуш ...», якщо є кілька рисунків, і «Рис. 1, аркуш...», якщо є один рисунок.

Матеріали, які доповнюють текст випускної кваліфікаційної роботи, розміщують у додатках. Додатки наводяться в кінці роботи після списку джерел. Вони мають включати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття

роботи магістра (таблиці, графіки, глосарії, методи, ілюстрації, рекомендації щодо впровадження) і наводяться тільки в разі необхідності. Вони позначаються не цифрами, а літерами Додаток А, Додаток Б, Додаток В, Додаток Д в правому верхньому кутку. Це можуть бути таблиці великого формату, графічний матеріал, копії документів, громіздкі розрахунки, блок-схеми алгоритмів та їх описи, комп'ютерні програми тощо.

Нумерація. Сторінки нумерують, починаючи з 2-ої і до останньої у правому верхньому куті. Після закінчення кожної частини роботи пишуть назву наступної і далі – її зміст. Назву кожної частини роботи у тексті слід виділити. Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, малюнків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без №.

Додатки. Додатки оформлюють як продовження кваліфікаційної роботи на наступних її сторінках або у вигляді окремої частини, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті.

Якщо додатки оформлюють на наступних сторінках, то кожен такий додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, що друкується вгорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами (з першої великої) друкується слово «Додаток ____» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки варто позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Ї, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ, наприклад, додаток А, додаток Б і т. д. Один додаток позначається як додаток А.

Якщо обсяг додатків надто великий, вони можуть бути оформлені у вигляді окремої папки з назвою «Додатки до випускної кваліфікаційної роботи».

РОЗДІЛ 4

ПІДГОТОВКА ТА ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

4.1 Підготовка до захисту

За місяць до захисту, після належного оформлення, випускна кваліфікаційна робота брошурується та передається науковому керівнику для оцінки та написання **відгуку**. Після цього випускна кваліфікаційна робота передається на **рецензування**. Для випускної кваліфікаційної роботи здобувачів другого (магістерського) необхідні дві (зовнішня і внутрішня) рецензії.

Рецензенти випускних кваліфікаційних робіт призначаються з числа науково-педагогічних працівників Університету, які мають наукові ступені, вчені звання, чиї наукові дослідження за напрямом дотичні до наукових досліджень здобувача та викладачі з інших закладів вищої освіти (які не працюють в ХНПУ імені Г.С.Сковороди).

Рецензії подається в письмовій формі за такою схемою (Додаток М):

1. Актуальність теми.
2. Практична цінність питань, які розроблені в науковій роботі.
3. Стисла характеристика роботи за розділами.
4. Позитивні моменти кваліфікаційної роботи.
5. Оригінальність ідей, що покладені в основу роботи.
6. Методика вивчення й обробка матеріалів дослідження.
7. Наявність у роботі практичних рекомендацій та їх обґрунтування.
8. Якість оформлення роботи.
9. Недоліки роботи.
10. Оцінка кваліфікаційної роботи.

Рецензія повинна мати оцінку роботи за національною шкалою та шкалою ЄКТС. Негативна рецензія не є підставою для відхилення роботи від її захисту.

До захисту допускаються здобувачі вищої освіти за умови повного виконання навчального плану.

Не менше, ніж **за 14 днів** до дати захисту, кваліфікаційні роботи мають бути подані на випускні кафедри (кафедру здоров'я людини, реабілітології і спеціальної психології та кафедру спеціальної педагогіки) для проведення *попереднього захисту*.

Випускна кваліфікаційна робота подається у двох примірниках:

- ✓ *перший* – зброшурований у твердій палітурці (з підписами, відгуком наукового керівника і 2 рецензіями).

Здобувач та науковий керівник мають поставити підписи проти своїх прізвища, імені та по батькові із зазначенням дати, коли робота в остаточному вигляді була подана на кафедру.

- ✓ *другий* – на електронному носії (одним суцільним файлом).

Електронна версія курсової роботи має бути ідентичною паперовій!

За результатами *попереднього захисту* випускна кафедра робить висновок про рекомендацію здобувачів до захисту, а завідувач кафедри ставить підпис на кваліфікаційній роботі: «До захисту допущено».

Не пізніше як за **п'ять днів** до захисту випускна кваліфікаційна робота разом із *2 рецензіями, відгуком* наукового керівника передається в деканат.

Державній екзаменаційній комісії мають надаватися також інші матеріали, що характеризують наукову та практичну значущість роботи (опубліковані статті, тези наукових доповідей за темою дослідження; акти впровадження результатів дослідження; розроблені матеріали тощо). Наявність таких матеріалів підвищує цінність випускної кваліфікаційної роботи та враховується при оцінюванні.

Захист кваліфікаційних робіт відбувається у вигляді усного викладу її основного змісту протягом 5-7 хвилин і обов'язково супроводжується презентацією основних положень роботи.

До захисту здобувач вищої освіти повинен ознайомитись зі змістом рецензій, підготувати відповіді на висловлені зауваження та побажання.

На захисті кваліфікаційної роботи здобувачу вищої освіти необхідно представити науковий апарат, розкрити основний зміст проведеної експериментально-дослідної роботи (методика дослідження, результати дослідження, власні висновки), а також відповісти на зауваження наукового керівника (у разі їх наявності) та рецензентів та запитання голови та членів Державної екзаменаційної комісії.

При оцінюванні кваліфікаційної роботи необхідно враховувати:

- відображення у роботі актуальності проблеми дослідження, обізнаність здобувача з теорією проблеми;
- практичну значущість;
- наявність публікації та апробації результатів дослідження;
- зміст доповіді й аргументованість відповідей на запитання;
- виявлену під час захисту теоретичну і практичну підготовку здобувача вищої освіти.
- якість оформлення роботи, грамотність викладу змісту.

Остаточна оцінка за кваліфікаційну роботу виставляється за результатами її публічного захисту з урахуванням висновку наукового керівника та думки рецензентів. Цю оцінку повинні засвідчити своїми підписами члени комісії з захисту.

4.2. Захист-презентація та критерії оцінювання випускної кваліфікаційної роботи

До захисту випускної кваліфікаційної роботи допускаються здобувачі, які повністю виконали всі вимоги навчального плану. Захист відбувається на відкритому засіданні Державної екзаменаційної комісії.

Державна екзаменаційна комісія заслуховує виступ автора випускної кваліфікаційної роботи, ознайомлюється з 2 рецензіями та відгуком наукового керівника.

Для виступу перед Державною екзаменаційною комісією здобувачу надається орієнтовно п'ять-сім хвилин, що відповідає озвученню приблизно трьох-чотирьох

сторінок друкованого тексту. Орієнтовна структура доповіді представлена у Додатку Н.

Усний виступ здобувача на відкритому засіданні Державної екзаменаційної комісії містить:

- обґрунтування актуальності теми;
- визначення мети випускної кваліфікаційної роботи, логіки реалізації конкретних завдань;
- розкриття сутності наукової новизни, теоретичної та практичної значущості отриманих результатів дослідження;
- виклад висновків, рекомендацій.

Здобувач зобов'язаний також по суті відповісти на запитання членів Державної екзаменаційної комісії та присутніх, дати аргументовані роз'яснення щодо критичних зауважень, висловлених у рецензіях.

Під час виступу здобувач повинен продемонструвати рівень володіння матеріалом дослідження й аргументовано довести наукову та практичну цінність виконаної роботи, зокрема:

- виявити ґрунтовну обізнаність і належну ерудованість щодо обраної проблеми та предмету дослідження, в тому числі обізнаність у зарубіжних джерелах, в контексті своєї спеціальності;
- показати інноваційний характер самостійно отриманих результатів;
- поєднати виступ із використанням мультимедійних засобів, демонструванням таблиць, схем, виробів, пристроїв, установок тощо.

Рішення про оцінку випускної кваліфікаційної роботи ухвалюється на закритому засіданні Державної екзаменаційної комісії. Оцінювання кваліфікаційної роботи здійснюється за національною шкалою та за 100 бальною шкалою Університету.

При оцінюванні випускної кваліфікаційної роботи Державна екзаменаційна комісія враховує такі основні *критерії* (див. табл. 5):

- 1 – вагомість отриманих наукових результатів та якість оформлення кваліфікаційної роботи;
- 2 – презентацію та представлення результатів роботи під час офіційного захисту;
- 3 – оприлюднення результатів кваліфікаційної роботи.

Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи

з/п	Орієнтовні критерії оцінювання	Кількість балів
•	Вагомість отриманих наукових результатів: - точність та коректність формулювань наукових положень та висновків - наукова новизна та практична значущість - актуальність обраної теми наукового дослідження - чіткість постановки мети та завдань кваліфікаційної роботи та повнота їх реалізації - адекватність обраних методів наукового дослідження - обсяг отриманих експериментальних даних та глибина їх інтерпретації - дотримання наукового стилю викладу інформації.	до 50 балів (для магістрів)
	Якість оформлення випускної кваліфікаційної роботи відповідно до встановлених вимог.	до 10 балів
•	Представлення результатів кваліфікаційної роботи на офіційному захисті (якість доповіді та мультимедійної презентації, відповіді на запитання).	до 30 балів
•	Оприлюднення результатів кваліфікаційної роботи: - участь у наукових конференціях, конкурсах студентських наукових робіт - наявність 2 наукових публікацій за результатами кваліфікаційної роботи (в друкованому чи електронному виданні) - впровадження результатів наукової роботи в практику, наявність актів впровадження.	до 10 балів (для магістрів)
	Максимальна оцінка	100 балів

Якщо здобувач склав на «відмінно» не менше 75 % дисциплін навчального плану, а з інших дисциплін отримав оцінку «добре» і захистив випускну кваліфікаційну роботу з оцінкою «відмінно» (не менше 90 балів за шкалою ЄКТС), йому видається диплом з відзнакою.

Випускна кваліфікаційна робота (один примірник), рецензія (рецензії), відгук наукового керівника зберігаються в установленому порядку.

Після захисту примірник кваліфікаційної роботи з електронним варіантом передається на кафедру, де він зберігається протягом 5 років.

Назва та оцінка випускної кваліфікаційної роботи заносяться в індивідуальний навчальний план здобувача, навчальну картку студента, додаток до диплома випускника.

За пропозицією Державної екзаменаційної комісії кращі випускні кваліфікаційні роботи відзначаються заохочувальними заходами, зокрема наданням випускникам рекомендацій до вступу в аспірантуру тощо.

Якщо захист випускної кваліфікаційної роботи визнається незадовільним, Державна екзаменаційна комісія ухвалює рішення щодо можливості повторного захисту тієї самої роботи з доопрацюванням, чи необхідності опрацювання нової теми, визначеної відповідною кафедрою.

Здобувач, який не захистив випускну кваліфікаційну роботу, допускається до повторного її захисту протягом трьох років після закінчення курсу навчання в Університеті.

Здобувачам, які не захищали випускну кваліфікаційну роботу з поважної причини (підтвердженою документально), наказом ректора може бути продовжено термін навчання до закінчення терміну роботи Державної екзаменаційної комісії з метою захисту кваліфікаційної роботи, але не більше, ніж на один рік.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аль-Мраят О.О. Особливості формування графо-моторних навичок у молодших школярів з аутизмом: дис. ... канд. псих. наук: 19.00.08 / Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, МОН, Київ. 2019. 235 с. URL: https://old.npu.edu.ua/images/file/vidil_aspirant/dicer/%D0%94_26.053.23/Al-Mrayat.pdf (дата звернення 10.09.2020).
2. Дослідницька робота здобувачів вищої освіти: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 016 «Спеціальна освіта» / Укл. І. М. Дичківська, О.А. Козлюк, Г. М. Косарева, О. І. Косарева, Т. О. Павлюк, Н. М. Руденко, О.І. Степанова, Н. Ф. Федорова, О. В. Войтович, О. І. Юрчук; За заг. ред. І. М. Дичківської, О. А. Козлюк. Рівне: РДГУ, 2019. 112 с.
3. Коваленко В. Є., Перетяга Л. Є., Голуб Н. М. Методичні рекомендації до виконання індивідуального наукового дослідження магістра та його захисту-презентації для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта». Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2019. 50 с.
4. Методичні вказівки до оформлення кваліфікаційної роботи магістра (спеціальність: 014.05 Середня освіта (біологія та здоров'я людини); 014.06 Середня освіта (хімія); 014.15 Середня освіта (природничі науки). – Харків : ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2020. 32 с.
5. Положення про випускну кваліфікаційну роботу здобувачів першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти ХНПУ імені Г.С.Сковороди URL: https://http://smc.hnpu.edu.ua/files/Polozhennya/Kvalifikaciuna_robota.pdf (дата звернення 20.09.2020).

ДОДАТКИ

Орієнтовна тематика випускної кваліфікаційної роботи

1. Реалізація інклюзивної форми навчання в освітньому просторі України на сучасному етапі.
2. Розробка змісту трудового навчання дітей з легкими інтелектуальними порушеннями (історичний аспект).
3. Ідеї сенсорного виховання дітей із затримкою психічного розвитку в системі М. Монтесорі та їх використання в сучасній парадигмі освіти.
4. Проблема організації уроку в науково-педагогічній спадщині І. Г. Єременка.
5. Внесок К. М. Турчинської у розбудову психокорекційної педагогіки.
6. Вальдорфська педагогіка у корекційному вихованні дітей з порушеннями інтелектуального розвитку.
7. Дидактичні ігри як засіб корекції лексико-граматичного ладу мовлення старших дошкільників із загальним недорозвиненням мовлення.
8. Організація роботи логопеда з батьками, які виховують дитину з легкими інтелектуальними порушеннями.
9. Особливості організації логопедичної допомоги в системі спеціальної освіти та реабілітаційних центрах.
10. Формування навичок зв'язного мовлення у дітей із загальним недорозвиненням мовлення III рівня.
11. Формування фонематичних уявлень у дітей зі стертою формою дизартрії.
12. Особливості проведення логоритмічних занять з дітьми із затримкою психічного розвитку.
13. Формування граматичних понять в учнів із легкими інтелектуальними порушеннями на матеріалі вивчення теми «Дієслово».
14. Організація інклюзивного навчання дітей дошкільного віку з тяжкими порушеннями мовлення.
15. Методична робота вчителя-логопеда в аспекті інклюзивної освіти.
16. Теоретичні аспекти проблеми психологічної готовності до навчання у школі дітей із затримкою психічного розвитку.
17. Особливості засвоєння моральних норм поведінки молодшими школярами з легкими інтелектуальними порушеннями.
18. Особливості уваги в молодших школярів із порушеннями писемного мовлення.
19. Теоретичні засади формування когнітивних стилів у дітей старшого дошкільного віку з тяжкими порушеннями мовлення.
20. Сучасні підходи до використання комп'ютерних технологій у навчанні та вихованні учнів з різними порушеннями психофізичного розвитку.
21. Розвиток довільної пам'яті у старших дошкільників із загальним недорозвиненням мовлення.
22. Комплексна програма забезпечення психолого-педагогічного супроводу сімей, які виховують дітей із тяжкими порушеннями мовлення.

23. Особливості комунікативної поведінки дітей старшого дошкільного віку з дизартрією при ДЦП.

24. Психологічні умови включення учнів із затримкою психічного розвитку в середовище інклюзивної школи.

25. Особливості симультанного та сукцесивного аналізу і синтезу в молодших школярів із дисграфією.

26. Організація освітнього середовища для дітей із незворотніми інтелектуальними порушеннями в умовах інтегрованого навчання.

27. Проблема наступності дошкільного і шкільного навчання дітей з особливими освітніми потребами.

28. Профілактика порушень писемного мовлення в дітей із фонетико-фонематичним недорозвитком.

29. Удосконалення емоційної лексики учнів початкових класів із легкими інтелектуальними порушеннями на уроках позакласного читання.

30. Логопедична робота з формування орфографічних навичок у молодших школярів із загальним недорозвиненням мовлення.

31. Порушення звукоскладової структури слова у дошкільників зі стертою формою дизартрії.

32. Корекція недоліків лексико-граматичної будови мовлення дошкільників у процесі організованої педагогом ігрової діяльності дітей.

33. Методика проведення логоритмічних занять з дошкільниками, які страждають на заїкання.

34. Корекція і профілактика порушень голосу в дітей дошкільного віку.

35. Засоби формування зорово-просторових та часових уявлень у дітей із загальним недорозвиненням мовлення, обумовленим стертою формою дизартрії.

36. Стратегії підбору адаптаційного обладнання (крісел, стендерів, передньо і задньоопорних вертикалізаторів) зі стійкими моторними обмеженнями.

37. Стратегії підбору альтернативних і додаткових засобів комунікації для дітей дошкільного віку з сенсорно-моторною алалією.

38. Аналіз факторів навколишнього середовища для організації оптимальних умов для розвитку дитини зі стійкими моторними обмеженнями.

39. Сімейно-центрований формат надання допомоги дітям з множинними вадами розвитку та їхнім сім'ям.

40. Реалізація функціонального підходу в наданні реабілітаційної допомоги дітям раннього віку з затримками розвитку.

41. Використання профілю розвитку дитини на основі МКФ ДП для складання індивідуальних реабілітаційних програм.

42. Використання профілю розвитку дитини на основі МКФ ДП для складання індивідуальної реабілітаційної програми дитині зі стійкими моторними обмеженнями.

43. Ефективність іпотерапії у програмі фізичної терапії (реабілітації) дітей з дитячим церебральним паралічем.

44. Роль елементів йоги у фізичній терапії дітей з особливими освітніми потребами.

45. Дослідження використання засобів фізичної терапії (реабілітації) при порушеннях постави у дітей з особливими освітніми потребами.

46. Визначення антропометричних показників та їх корекція засобами фізичної терапії (реабілітації) у дітей з особливими освітніми потребами.

47. Сенсорна інтеграція дітей дошкільного віку з дитячим церебральним паралічем в колекційному вихованні.

48. Соціалізація дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.

49. Ефективність точкового масажу в програмах фізичної терапії (реабілітації) дітей з особливими освітніми потребами.

Додаток Б

Завідувачу кафедри спеціальної педагогіки/
здоров'я людини, реабілітології та спеціальної
психології)

здобувача другого (магістерського) рівня
вищої освіти, спеціальності
016 «Спеціальна освіта»
(Освітня програма - Логопедія і реабілітологія)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Адреса _____

Тел. _____

e-mail _____

ЗАЯВА

Прошу Вас закріпити мене для написання випускної кваліфікаційної роботи магістра

Тема випускної кваліфікаційної роботи _____

(дата)

(підпис здобувача)

Узгоджено з науковим керівником

(дата)

(підпис наукового керівника)

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С.СКОВОРОДИ**

**Факультет природничий
Кафедра спеціальної педагогіки /
здоров'я людини, реабілітології і спеціальної психології**

Логопедія і реабілітологія

(назва освітньої програми)

016 Спеціальна освіта

(шифр і назва спеціальності)

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня **магістр****

(ТЕМА РОБОТИ)

здобувача другого (магістерського) рівня
вищої освіти

(прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник _____

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Рецензент _____

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

АНОТАЦІЯ

Стрілець О. Ю. Розвиток логічного мислення у дітей з дизартрією.

Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти «магістр» за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта». Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, Харків, 2020.

У кваліфікаційній роботі здійснено теоретичний аналіз психолого-педагогічних засад розвитку логічного мислення у дітей з дизартрією. Проведено дефінітивну характеристику ключових понять дослідження: “дизартрія”, “мислення”, “логічне мислення”. Визначено компоненти, критерії, показники та рівні сформованості логічного мислення в дошкільників з дизартрією. Розроблено та експериментально апробовано корекційну методику, яка спрямована на виправлення порушень розвитку логічного мислення у дітей з дизартрією.

Ключові слова: діти, дизартрія, мислення, логічне мислення, корекція.

ANNOTATION

Strilets O. The development of logical thinking in children with dysarthria.

Manuscript.

Graduate work for obtaining the degree of higher education «Master» / in specialty 016 Special education. Kharkiv National Pedagogical University G. S. Skovoroda, Kharkiv, 2020

In the diploma work the theoretical analysis of psychological and pedagogical bases of development of logical thinking at children with dysarthria is carried out. A definitive description of the key concepts of the study: «dysarthria», «thinking», «logical thinking». The components, criteria, indicators and levels of formation of logical thinking in preschoolers with dysarthria are determined. A correctional technique has been developed and experimentally tested, which is aimed at correcting disorders of the development of logical thinking in children with dysarthria.

Key words: children, dysarthria, thinking, logical thinking, correction.

ВСТУП

Актуальність дослідження. Проблема досліджень аутичних розладів залишається актуальною, що пояснюється невідпинним зростанням кількості осіб з діагнозом «розлади аутичного спектру» (РАС), клінічною гетерогенністю, труднощами своєчасної діагностики, браком досконалої системи диференційованої спеціалізованої допомоги та зростанням суспільного інтересу до цієї проблеми.

Сучасні дослідження містять вагомі експериментальні дані щодо методів надання комплексної психолого-педагогічної допомоги дітям з аутизмом різних вікових категорій (О. Арашатських, Н. Базима, Ю. Ерц, С. Конопляста, І. Логвінова, І. Марцинковський, А. Обухівська, К. Островська, Г. Супрун, В. Тарасун, М. Шеремет). Водночас аналіз результатів досліджень проблем аутології дає підставу стверджувати, що не знайшла своєї теоретико-методичної розробки проблема психологічних особливостей формування графо-моторних навичок дітей з аутизмом. Актуальність визначеної проблематики, соціальна значущість, складність та комплексність вирішення проблеми зумовило вибір теми індивідуального дослідження магістра «Особливості формування графо-моторних навичок у молодших школярів з аутизмом».

Мета дослідження – визначити психологічні і нейропсихологічні чинники, що зумовлюють особливості оволодіння графо-моторних навичок (ГМН) та розробити психолого-педагогічні умови забезпечення алгоритму інтенсифікації процесу запобігання виникнення труднощів їхнього формування у вербальних учнів з аутизмом.

Завдання дослідження:

1. Здійснити теоретичний аналіз та узагальнення результатів дослідження проблеми формування ГМН в психології, нейронауках, логопедії та в галузі графічної лінгвістики.
2. Розробити комплекси психолого-педагогічних і нейропсихологічних діагностичних методик, спрямованих на встановлення залежності рівнів засвоєння

програмового лінгвістичного матеріалу учнями з РАС від особливостей сформованості у них ГМН.

3. Науково обґрунтувати і методично реалізувати у комплексній корекційній програмі основні напрями психолого-педагогічної корекції і нейропсихокорекційних технологій для дітей з аутизмом.

Об'єкт дослідження: формування графо-моторних навичок (ГМН) у молодших школярів із РАС.

Предмет дослідження: психологічні і нейропсихологічні особливості формування ГМН.

Методи дослідження. Теоретичні: теоретико-методологічний аналіз, узагальнення та інтерпретація наукових даних; емпіричні: психолого-педагогічне спостереження, інтерв'ювання, комплекс нейропсиходіагностичних і логопедичних методик тестування, експерименти: констатувальний і формувальний, метод статистичного параметричного критерію.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що виділені психофізіологічні операції структурно-функціональної організації графо-моторної діяльності можуть бути використані для удосконалення діагностики специфічних закономірностей прийому, переробки і зберігання навчальної інформації дітей з аутизмом і розробки на цій основі нових технологій їх навчання письму.

Апробація результатів дослідження. Основні теоретичні положення дисертаційного дослідження доповідались і обговорювались на таких міжнародних науково-практичних конференціях: «IV Міжнародна заочна науково-практична конференція студентів та молодих учених» (Суми, 2017), «Психологія та педагогіка сучасності» (Львів, 2018).

Публікації. Основні положення та результати індивідуального наукового дослідження магістра висвітлено у 1 статті, 1 тезах.

Структура та обсяг наукової доповіді за результатами індивідуального наукового дослідження магістра. Наукова доповідь складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Основний текст роботи викладено на 50 сторінках.

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ**

Природничий факультет
Кафедра здоров'я людини, реабілітології і спеціальної психології /
Кафедра спеціальної педагогіки

Освітній рівень другий (магістерський)

Освітня програма Логопедія і реабілітологія

Спеціальність 016 Спеціальна освіта

(шифр, назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

«___» ____ р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
здобувачу другого (магістерського) рівня вищої освіти

(прізвище, ім'я по батькові)

Тема роботи _____

Науковий керівник: _____

(прізвище, ім'я по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання	Примітки

Етапи роботи над кваліфікаційною роботою:

- Визначення проблеми, виокремлення теми та встановлення її актуальності у теоретичному та практичному аспектах.
- Складання робочого плану випускної кваліфікаційної роботи.
- Підбір та аналіз джерел.
- Формулювання дослідницького апарату: визначення об'єкта, предмета, мети та завдань дослідження.
- Теоретичне обґрунтування головних питань теми.
- Вивчення теоретичних джерел: філософської, психолого-педагогічної, логопедичної, спеціальної літератури та їхнього аналізу.
- Збір фактичного матеріалу, проведення дослідно-пошукової роботи, написання тексту.
- Апробація результатів на конференціях, публікація статей, тез доповідей тощо.
- Узгодження з науковим керівником тексту роботи та отримання здобувачем індивідуальних консультацій.
- участь у групових семінарах для здобувачів, що виконують кваліфікаційні роботи на споріднені за змістом чи характером теми.
- Констатувальний етап експериментальної роботи: виявлення стану проблеми у цей період, встановлення завдань роботи та розробка програми формульованого етапу експерименту.
- Формувальний етап експерименту – проведення роботи за власною дослідницькою програмою, спрямованою на перетворення педагогічного явища, що досліджують.
- Контрольний етап експерименту. Перевірка ефективності формульованого експерименту.
- Обробка експериментальних даних, визначення результатів дослідження.
- Формулювання висновків та практичних рекомендацій.
- Обов'язкова перевірка на плагіат Інститутом інформатизації освіти, отримання сертифікату.
- Остаточне оформлення випускної кваліфікаційної роботи й подання її науковому керівнику й рецензенту.
- Попередній захист випускної кваліфікаційної роботи на кафедрі.
- Подання та реєстрація випускної кваліфікаційної роботи, відгуку наукового керівника, рецензій та інших супровідних документів у деканат для Державної екзаменаційної комісії.
- Публічний захист випускної кваліфікаційної роботи перед Державною екзаменаційною комісією.

Здобувач _____
Підпис
Прізвище, ініціали

Науковий керівник _____
Підпис
Прізвище, ініціали

Приклад добірки діагностичних завдань

Тема: „Ігрові вправи як засіб корекції та розвитку лексико-граматичного ладу мовлення у старших дошкільників із загальним недорозвиненням мовлення III рівня”

Діагностичні завдання для обстеження лексико-граматичного ладу мовлення дітей (дібрані відповідно лексичної теми: "Овочі та фрукти").

I. Визначення стану сформованості предметного словника.

Дитині пропонується назвати предметні картинки і розкласти їх на дві купки; предмети, зображені на малюнках у кожній групі, назвати узагальнюючим словом, сказати, де зростають овочі, а де – фрукти. Таким чином перевіряється наявність в активному словнику слів, перелічених нижче:

1. Капуста	11. Кукурудза	21. Апельсин
2. Морква	12. Гарбуз	22. Яблуко
3. Огірок	13. Часник	23. Виноград
4. Цибуля	14. Горох	24. Малина
5. Буряк	15. Овочі	25. Смородина
6. Помідор	16. Город	26. Черешня
7. Перець	17. Слива	27. Фрукти
8. Картопля	18. Груша	28. Дерево
9. Баклажан	19. Вишня	29. Кущ
10. Соняшник	20. Лимон	30. Сад

Оцінювання: А. Лексична складова: за кожне правильно назване слово дитині нараховується 1 бал (максимальна кількість балів – 30).

II. Словник ознак.

Дитині пропонується розглянути предметні картинки із зображенням овочів і фруктів, відповісти на запитання:

1. Який помідор за кольором? (червоний)
2. Який огірок за формою? (продовгуватий)
3. Який за розміром кавун? (великий)
4. Яке яблуко за формою? (кругле)
5. Яка кукурудза за кольором? (жовта)
6. Яка малина на дотик? (м'яка)
7. Який лимон на смак? (кислий)
8. Яка слива за кольором? (синя)
9. Який лимон за формою? (овальний)
10. Який помідор за розміром (якщо його порівнювати з кавуном)? (маленький)
11. Яка цибуля на смак? (гірка)
12. Який горох за кольором? (зелений)
13. Який гарбуз на дотик? (твердий)
14. Яка груша на смак? (солодка)

Оцінювання: А. Лексична складова: за кожне правильно назване слово (лексему) дитині нараховується 1 бал (максимальна кількість балів – 14).

Б. Граматична складова: за правильну граматичну форму кожного з названих слів (вживання прикметника у відповідному роді) – 1 бал (максимальна кількість балів – 14).

III. Дієслівний словник.

Дитині пропонують розглянути сюжетні (предметні) картинки, за змістом яких ставлять питання:

Подивись, які овочі вирости на городі. Як збирають урожай овочів?

1. Як збирають моркву або цибулю? (*висмикують*)
2. Як збирають картоплю? (*викопують*)
3. А як збирають капусту? (*зрізають*)

Подивись, які фрукти вирости у садочку. Як збирають урожай фруктів?

1. Як збирають яблука або груші? (*зривають або знімають*)

Подивись, як готуються страви з овочів і фруктів.

1. Що мама буде робити з овочами (фруктами) на кухні? (*мити, чистити, різати, терти, смажити, варити, пекти, товкти*).

Оцінювання: А. Лексична складова: за кожне правильно назване дієслово дитині нараховується 1 бал (максимальна кількість балів – 12).

IV. Відмінювання іменників, поданих у формі однини та множини (з використанням відповідних малюнків).

I.1. Що лежить у холодильнику? (*помідор*) 2. Чого немає на столі? (*помідора*) 3. Дівчинка відкрила холодильник і зраділа ... чому? (*помідору*) 4. Що побачила дитина на малюнку? (*помідор*) 5. Чим пригостила бабуся онука? (*помідором*) 6. У чому є корисні речовини? (*у помідорі*)

II. 1. Що висить на гілці? (*яблука*) 2. Чого багато на гілці? (*яблук*) 3. Чому радіють діти? (*яблукам*) 4. Що ви бачите на дереві? (*яблука*) 5. Чим будемо пригощати друзів? (*яблуками*) 6. У чому є маленькі кісточки? (*у яблуках*).

Оцінювання: Б. Граматична складова: за правильну граматичну форму кожного з названих слів (вживання іменника у відповідному числі та відмінку) – 1 бал (максимальна кількість балів – 12).

V. Вживання іменників з числівниками.

Дитині пропонують розглянути картинки, полічити, скільки на них зображено овочів або фруктів. Відповідь дитини має складатися з 2-х слів: числівника та іменника. Наприклад:

- один гарбуз;	- п'ять перців;
- два яблука;	- шість кабачків;
- три огірка;	- сім помідорів;
- чотири груші;	- вісім слив.

Оцінювання: Б. Граматична складова: за кожне правильно складене словосполучення – 1 бал (максимальна кількість балів – 8).

VI. Розбудова простих речень. Вживання прийменниково-відмінкових конструкцій.

Використовуються сюжетні картинки. Дитині ставлять питання. Просять відповідати на кожне питання повним реченням.

1. Де ростуть овочі? (Овочі ростуть на городі.)
2. Де ростуть фрукти? (Фрукти ростуть у садку.)
3. На чому висять сливи? (Сливи висять на гілці (або на дереві).)
4. Куди збирають яблука? (Яблука збирають у кошик.)
5. Звідки викопують картоплю? (Картоплю викопують із землі.)
6. Де лежать яблука? (Яблука лежать під деревом.)
7. З чого варять компот? (Компот варять зі слив.)

Оцінювання: Б. Граматична складова: за кожне граматично правильно побудоване речення-відповідь – 1 бал (максимальна кількість балів – 7). За кожну правильно побудовану прийменниково-відмінкову конструкцію – 1 бал (максимальна кількість балів – 7). Загальна кількість балів – 14.

VII. Що з чого приготують? (утворення прикметників від іменників).

- 1-2. Сік: з моркви (морквяний); з груш (грушевий);
- 3-4. Варення: зі слив (сливове); з яблук (яблучне);
- 5-6. Суп: з картоплі (картопляний); з овочів (овочевий);
7. Салат: з капусти (капустяний);
8. Каша: з гарбуза (гарбузова).

Оцінювання: Б. Граматична складова: за кожне правильно утворене слово (прикметник) – 1 бал (максимальна кількість балів – 8).

За кількістю балів визначається рівень сформованості лексико-граматичного ладу мовлення дитини (лексична тема «Овочі та фрукти»).

А. Лексична складова:

достатній рівень: 47 – 56 балів;
середній рівень: 35 – 46 балів;
нижче середнього: 26 – 34 балів;
низький: до 25 балів.

Б. Граматична складова:

достатній рівень: 47 – 56 балів;
середній рівень: 35 – 46 балів;
нижче середнього: 26 – 34 балів;
низький: до 25 балів.

Крім кількісного аналізу необхідним є якісний аналіз виконання дитиною діагностичних завдань (з визначенням характерних помилок).

ДОВІДКА
про перевірку на плагіат

Назва роботи _____

Вид роботи (випускна кваліфікаційна робота): _____

Автори _____

Обсяг роботи: _____

Програмний засіб перевірки на плагіат: _____

Результати перевірки на плагіат (рівень оригінальності у відсотках): _____

Рівень оригінальності авторського тексту (у відсотках) _____

Загальний висновок _____

Приклад оформлення відгуку на роботу

ВІДГУК

на випускню кваліфікаційну роботу

з теми: « _____ »

здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти

(прізвище, ім'я по батькові)

1. Ступінь обґрунтованості актуальності обраної теми: *низький, достатній, належний, високий.*

2. Понятійний апарат визначено:

науково, обґрунтовано, конкретно, неконкретно, відповідає темі, частково відповідає темі, не відповідає темі.

3. Робота має вступ, розділи, висновки,джерел, додатки.

4. Структура роботи:

логічна, нелогічна, розроблена за відповідним стандартом.

5. Теоретичний рівень роботи:

5.1. Визначення мети і завдань дослідження: *відповідно до предмета дослідження; згідно зі структурою роботи; абстрактно; не визначено.*

5.2. Упровадження комплексу методів педагогічного дослідження: *достатньо; не конкретизовано;*

5.3. Забезпечення об'єктивності викладених педагогічних явищ і фактів: *наведення типових прикладів; посилання на думку вчених; синтез різних галузей педагогіки.*

6. Рівень опанування технологією педагогічного дослідження:

6.1. Спектр опрацьованих інформаційних джерел: *довідники, енциклопедії, архівні матеріали, офіційні документи, сайти Інтернет.*

6.2. Ступінь аналізу й систематизації опрацьованого матеріалу: *низький, достатній, належний, високий.*

7. Грамотність оформлення результатів дослідження: *мовна культура, наявність посилань, правильність технічного оформлення роботи, відповідність загальним вимогам оформлення списку використаних джерел.*

8. Примітки керівника

Загальний висновок рецензування: зважаючи на вищевикладене, дана випускна кваліфікаційна робота може бути оцінена на _____ балів.

З відгуком ознайомлений

Керівник

«дата»

підпис здобувача

підпис керівника

РЕЦЕНЗІЯ

на випускню кваліфікаційну роботу зі спеціальності 016 Спеціальна освіта

з теми: « _____ »

здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти

(прізвище, ім'я по батькові)

1. Актуальність теми
2. Наукова новизна
3. Якість проведеного аналізу проблеми
4. Практична цінність висновків та рекомендацій
5. Наявність недоліків
6. Загальний висновок і оцінка роботи

Дата

ППП, посада, науковий ступінь,
вчене звання автора рецензії

підпис

Орієнтована структура доповіді магістранта

Шановний голову! Шановні члени Державної екзаменаційної комісії!
Вашій увазі пропонуються результати випускної кваліфікаційної роботи на тему:

«.....»

здобувача групи

(прізвище, ім'я по батькові)

Актуальність теми дослідження (розкривається актуальність проблеми, хто з науковців працював над даною проблемою та в якому напрямку).

Отже, актуальність проблеми, її практичне значення, зумовили вибір теми кваліфікаційної роботи.

Мета дослідження полягає.....

Об'єкт

Предмет.....

Для досягнення мети дослідження та вирішення поставлених завдань був використаний комплекс методів, а саме:...

Структура роботи підпорядкована логіці викладу матеріалу, тому складається зі вступу, трьох розділів, висновку, списку використаних джерел, додатків.

Виконання даної роботи передбачало вирішення наступних завдань:

1. Перше завдання:

Дане завдання реалізувалося в першому розділі дослідження «.....».

Ми дійшли до таких висновків, що.....

2. Наступне завдання, а саме:....., реалізується

в.....

Отже,

3. Третім завданням було

Дане завдання реалізовано врозділі «.....».

Отже,

4. Останнє завдання містило практичний характер, а саме:

Відповідно до поставлених завдань у роботі отримано такі *висновки*:

- 1.....
- 2.....
- 3.....
4.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що в роботі:

- удосконалено:

- набули подальшого розвитку:

Практичне значення отриманих результатів полягає у

Проведене дослідження не вичерпує повністю даної проблеми та може бути продовжено за іншими напрямками.

Дякую за увагу!

